

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Fotografija medių kultūroje: istorija, teorija ir kritinis vertinimas	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): dr. Dovilė Dagienė	Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Kūrybos komunikacijos studijų programos komitetas, Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222 Vilnius
Kitas / a (-i):	

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Individualiųjų studijų dalykas

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	II kursas, IV semestras (pavasario)	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Gebėti perskaityti tekstus anglų kalba	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Analoginis arba skaitmeninis fotoaparatas (DSLR arba sisteminis) ir prieiga prie fotografijų redagavimo programinės įrangos

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	40 (16 val. paskaitų, 8 val. konsultacijų, 16 val. seminarų)	90

Dalyko (modulio) tikslas
Dalyko tikslas – suteikti žinias ir ugdyti supratimą apie fotografijos istorinius raidos bruožus, vaizdo interpretavimo teorijas ir kritinės analizės principus, kurie lemia šiuolaikinės vizualinės komunikacijos praktiką. Siekiama, kad studentai gebėtų atpažinti ir analizuoti pagrindinius fotografijos istorijos etapus, vertinti technologinių pokyčių poveikį estetinėms ir reprezentacinėms strategijoms bei šiuolaikinei medių kultūrai. Tikslas taip pat apima teorinių prieigų – vizualinės analizės, reprezentacijos, realybės konstravimo ir etikos – taikymą vertinant fotografinius vaizdus ir jų komunikacinį poveikį. Kritinėje dalyko dalyje siekiama ugdyti gebėjimą suprasti vizualinės galios mechanizmus ir interpretavimo procesus. Dalykas orientuotas ir į studentų gebėjimą praktiškai taikyti technologinius, kompozicinius ir komunikacinius principus kuriant aiškiai artikuliuotus vizualinius naratyvus, pritaikytus konkrečioms auditorijoms ir medių formatams.

Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Žinojimas / supratimas: - Supranta pagrindinius fotografijos technologinius parametrus (ISO, diafragmą, išlaikymą) ir jų tarpusavio ryšį. - Geba apibūdinti kompozicijos principus ir jų įtaką komunikacinei fotografijos funkcijai. - Įvardija fotografijos etikos, atvaizdo teisių ir reprezentacijos principus medių kontekste.	- Teorinė paskaita, iliustruota demonstraciniais techniniais pavyzdžiais. - Kompozicijos analizės seminaras, pagrįstas dėstytojo pateikiamomis vizualinėmis schemomis ir pavyzdžiais. - Diskusinė paskaita su realių atvejų (case studies) nagrinėjimu.	- Testas apimantis techninių sąvokų supratimą ir ryšių paaiškinimą. - Trumpas rašytinis atsakymas arba analitinė mini-esė atskleidžianti gebėjimą argumentuotai paaiškinti principų taikymą. - Atvejo analizės klausimai, kuriuose studentai turi identifikuoti etinius aspektus ir jų pažeidimus.
Taikymas		

- Kuria kompoziciškai ir techniškai taisyklingas fotografijas, atsižvelgdama/as į komunikacinį tikslą. - Atlieka bazinę fotografijų postprodukciją, pritaikant medijų formatų reikalavimus.	- Praktinės fotografavimo dirbtuvės su dėstytojos konsultacijomis vietoje. - Esant galimybei praktinės sesijos naudojant redagavimo programinę įrangą (arba atliekamas redagavimo procesų demonstravimas).	- Praktinė fotografavimo užduotis su vertinimo kriterijais (kompozicija, ekspozicija, komunikacinis tikslas). - Praktinis redagavimo užduoties vertinimas (paruoštos fotografijos failo pateikimas su nurodytomis korekcijomis).
Analizė - Analizuoja vizualinę medžiagą, identifikudama/as kompozicinius ir komunikacinius sprendimus. - Vertina fotografijos vaidmenį komunikacijos procese, išskirdama/as auditorijos, konteksto ir žinutės tarpusavio ryšius.	- Analitinis seminaras su struktūruotomis vaizdų analizės užduotimis. - Grupinė diskusija, grindžiama kritiniu vizualinės komunikacijos atvejų vertinimu.	- Struktūruota vaizdų analizės užduotis (rašytinė arba žodinė). - Kritinė esė arba refleksinis analitinis tekstas, kuriame studentė/as pagrindžia savo vertinimus ir išvadas.
Kūryba - Kuria nuoseklų vizualinį naratyvą, integruodama/as techninius, estetinius ir komunikacinius elementus. - Parengia teminį fotoprojektą, orientuotą į konkrečią auditoriją ir medijų kanalą.	- Kūrybinės dirbtuvės skirtos projekto vystymui tarpinėmis peržiūromis. - Individualus projektinis darbas.	- Kūrybinio projekto vertinimas pagal kriterijų sistemą (naratyvo logika, estetiški sprendimai, techninis tikslumas, komunikacinis aiškumas). - Baigiamojo projekto pristatymas.
Vertinimas - Kitiškai vertina fotografijos kokybę, komunikacinį efektyvumą ir etinius aspektus. - Pateikia pagrįstas rekomendacijas vizualinės raiškos tobulinimui.	- Kritinės peržiūrų sesijos, paremtos grįžtamojo ryšio ir diskusijos principu. - Refleksinė užduotis (rašytinė arba žodinė), derinama su kūrybinių pavyzdžių analize.	- Vertinimo sesija kuomet studentai analizuoja kitų darbus. - Refleksinis vertinimo komentaras turintis aiškus argumentuotas rekomendacijas.

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Fotografija kaip komunikacijos forma: vaizdo vaidmuo informacijos perteikime, auditorijos suvokimas, vizualinės žinutės struktūra. Semiotiškas fotografijos skaitymas. Dokumentiškumo paradigma ir jos kaita: objektyvumo mito kritika. Socialinis fotografijos vaidmuo: žurnalistinė fotografija, propagandinė fotografija, reklaminis vaizdas.	1						1	5	Analizuokite skirtingus žiniasklaidos leidinius (dienraštį, socialinį tinklą, reklamos kampaniją) ir identifikukite, kaip vaizdai perduoda žinutę auditorijai.
2. Fotoaparato veikimo logika: jutiklis, objektyvas, židinio nuotolis, ekspozicijos parametrų tarpusavio sąveika. Istorinis fotoaparato technologinis vystymasis: <i>camera obscura</i> , <i>daguerotipas</i> , plokštelės, juostinė ir skaitmeninė fotografija. Objektyvų optinės konstrukcijos evoliucija ir jų poveikis estetinei išraiškai. Technologijos ir estetikos santykis: kaip priemonės formuoja fotografinę kalbą.	1						1	5	Padarykite eksperimentą keisdami židinio nuotolį ir objektyvą, dokumentuokite, kaip keičiasi vaizdo gylis ir perspektyva.
3. Ekspozicijos ir šviesos valdymas: ISO, diafragma, išlaikymas, jų įtaka vaizdo	1	1					2	5	Fotografuokite tą patį objektą skirtingais ISO,

kokybei ir komunikaciniam tikslui. Šviesos estetika skirtingais fotografijos istorijos etapais: piktorializmas, modernizmas, naujoji banga. Ekspozicija kaip naratyvinė priemonė: šviesos pertekliaus ir stokos semantika.									diafragmos ir išlaikymo nustatymais. Palyginkite vaizdo triukšmą, ryškumą ir ekspoziciją.
4. Kompozicijos principai komunikacijoje: trečdalių taisyklė, linijos, ritmas, simetrija, vizualinė hierarchija ir kt. Kompozicijos teorijos istorija: nuo renesanso perspektyvos iki Bauhauzo vizualinių struktūrų. Vizualinis naratyvas ir kadrų seka: fotografijų serijos, fotoeseistika. Kompozicija kaip ideologijos išraiška: galios santykių vizualizavimas.	1	1					2	7	Pasirinkite tris objektus/siužetus ir sukurkite nuotraukas, taikydami skirtingus kompozicijos principus: trečdalių taisyklę, linijas, simetriją. Analizuokite savo nuotraukas: kuri kompozicija geriausiai perteikia norimą žinutę?
5. Perspektyva ir kadruotė: žiūros taškas, vaizdo gylis, erdvės konstravimas komunikacinei įtaigai sustiprinti. Perspektyvos suvokimo raida. Modernizmo fotografijos eksperimentai, kadruotė, erdvinis gylis ir jo estetinė raiška.	1	1					2	7	Fotografuokite tą patį objektą iš kelių žiūros taškų (aukštai, žemai, arti, toli). Parašykite trumpą analizę apie tai, kaip perspektyva ir kadruotė keičia vaizdo komunikaciją.
6. Natūralus ir dirbtinis apšvietimas: apšvietimo kryptis, intensyvumas, spalvinė temperatūra, nuotaikos kūrimas. Apšvietimo stiliistikos istorija ir įtaka fotografijai: barokinė šviesa, <i>holivudinis</i> apšvietimas. Dirbtinės šviesos technologijų raida. Šviesos režisūra kaip vizualinės komunikacijos instrumentas: emocijos, pasakojimo krypties ir ritmo formavimas. Spalvinės temperatūros estetika.	1	1					2	8	Fotografuokite tą patį objektą su natūralia ir dirbtine šviesa, keičiant kryptį, intensyvumą, spalvinę temperatūrą. Sukurkite nuotraukų seriją, parodančią nuotaikos pokyčius šviesos manipuliacija.
7. Žanrinė fotografija medijose: portretas, reportažas, objekto/produkto fotografija, jų komunikaciniai skirtumai.	1	1					2	7	Pasirinkite vieną žanrą (portretas, reportažas ar produktų fotografija) ir sukurkite mini seriją. Parašykite analizę, kaip pasirinktas žanras lemia vizualinės žinutės struktūrą ir auditorijos suvokimą.
8. Vizualinio naratyvo kūrimas: seka, ritmas, istorijos struktūra, komunikacinio tikslo integravimas į vizualinę pasakojimo formą.	2		4				6	10	Sukurkite 5–7 nuotraukų seką, kuri pasakoja trumpą istoriją ar perteikia idėją. Pateikite trumpą rašinį, paaiškinantį, kaip kiekvienas kadras palaiko naratyvą ir komunikacinį tikslą.
9. Postprodukcijos pagrindai: tonai, spalvos, kontrastas, failų paruošimas skirtingoms medijoms. Istorinė fotografijos postprodukcijos raida. Analoginių procesų estetika kaip šiuolaikinės skaitmeninės postprodukcijos įkvėpimas. Spalvų psichologija ir semantika vizualinėje komunikacijoje: kaip spalviniai akcentai nukreipia žvilgsnį, formuoja emociją ir	1	1					2	7	Pasirinkite 3 nuotraukas ir atlikite pagrindinę postprodukciją: spalvų korekcija, kontrasto reguliavimas, failų paruošimas skirtingoms platformoms. Palyginkite prieš ir po postprodukcijos,

naratyvą. Dokumentinės vs meninės postprodukcijos etikos klausimai.									paaiškindami, kaip pasikeitė vizualinė žinutė.
10. Etika, teisės ir vaizdų reprezentacija: privatumas, atvaizdo teisės, stereotipų ir galios santykių analizė vizualinėje komunikacijoje.	2		4				6	7	Pasirinkite 5 viešai prieinamas nuotraukas ir įvertinkite, ar jos atitinka etikos ir teisės normas (autorių teisės, privatumas, stereotipai). Paruoškite trumpą rekomendacijų rinkinį, kaip pagerinti etinę ir atsakingą vizualinę komunikaciją.
11. Vizualinės komunikacijos tendencijos skaitmeninėje medijų aplinkoje: mobilioji fotografija, socialinių tinklų estetikos kaita, vizualinio turinio dinamika.	2		4				6	10	Surinkite 10 skirtingų socialinių tinklų nuotraukų, analizuokite estetikos tendencijas, filtrų naudojimą, algoritmą vaizdų sklaidą. Parašykite refleksiją, kaip šios tendencijos gali paveikti auditorijos suvokimą ir komunikacijos strategiją.
12. Techninė ir kūrybinė darbo eiga: planavimas, fotografavimo procesas, failų valdymas, archyvavimas ir profesionali darbo organizacija medijų projektuose.	2	2	4				8	12	Sukurkite savo mini fotoprojektą, dokumentuodami visą procesą: planavimą, fotografavimą, failų valdymą ir archyvavimą. Parašykite trumpą refleksiją, kokie organizaciniai sprendimai pagerino kūrybinį procesą ir komunikacinį rezultatą.
Iš viso	16	8	16				40	90	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Testai, rašiniai, vizualinė analizė	15%	Semestro metu	Teisingas fotografijos parametrų, kompozicijos principų, etikos/teisės suvokimas
Praktinės užduotys, fotoeksperimentai	25%	Semestro metu	Techninė nuotraukų kokybė, ekspozicijos tikslumas, medijos formato pritaikymas
Vizualinės medžiagos analizė, esė, refleksijos	15%	Semestro metu	Gebėjimas identifikuoti komunikacinius sprendimus, auditorijos įtaką, kontekstą
Fotopjektai, vizualinio naratyvo kūrimas	30%	Egzaminas	Nuoseklus naratyvas, estetinė ir techninė kokybė, komunikacinis efektyvumas. Vertinami kūrybiškumas, vizualinio pasakojimo nuoseklumas, techninis atlikimas, auditorijos suvokimas.
Grįžtamojo ryšio tekstai	15%	Semestro metu	Gebėjimas kritiškai įvertinti savo ir kitų darbą, pateikti pagrįstas rekomendacijas

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Stephen Shore	2013	The Nature of Photographs		PHAIDON

Sally Mann	2025	Art Work: On the Creative Life		Penguin Books Ltd.
John Berger	2013	Understanding a Photograph		Penguin Books Ltd.
Roland Barthes	2020	Camera lucida. Pastabos apie fotografiją	Iš prancūzų kalbos vertė Agnė Narušytė / Antras atnaujintas leidimas	Kitos knygos
Papildoma literatūra				
Margarita Matulytė, Agnė Narušytė	2016	Camera obscura: Lietuvos fotografijos istorija, 1839-1945		Vilniaus dailės akademijos leidykla
Annie Leibovitz	2008	At Work		PHAIDON
Richard Avedon	2002	Borrowed Dogs		https://www.scribd.com/document/28808704/Richard-Avedon-Borrowed-Dogs
Sylvia Plachy	2004	Self Portrait with Cows Going Home		Aperture
Margarita Matulytė	2016	„Atlydžio“ žurnalistika ir Adaukto Marcinkevičiaus fotografijos estetika	nr. 7, p. 214–234	<i>Dailės istorijos studijos: Vaizdų tekstai – tekstų vaizdai</i> , Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas

PASTABA: Į literatūros sąrašą rekomenduojama įtraukti atvirusius mokymosi išteklius